

Medlemsbrev 17 juni 2022

Kära medlemmar i AFSL!

Semestertider väntar nu för de flesta av oss. Till hösten planerar vår förening AFSL för fler samtal om stadsmiljö och arkitektur på Stadsbiblioteket den 18 oktober och 15 november.

I augusti välkomnar AFSL lundaborna till en **VALDEBATT måndag 29 augusti kl 18.30** i Pingstkyrkans lokaler, St. Södergatan 25 i Lund. Rubrik för kvällens debatt mellan de politiska partierna är ”Hur vill vi bygga vårt Lund?” Moderator är Thomas Hellquist, professor em. i arkitektur och gestaltning. Missa inte detta tillfälle att ställa frågor om byggandet i Lund till de politiska partiernas företrädare!

AFSLs styrelse anser det angeläget att byggandet i Lund kommer upp till debatt inför valet. Det gäller de höga husen och stora kvarteren på Västerbro, Mötesforum i kv Härads-
hövdingen, Margretedal, Skyskraporna på Brunnsberg och nu senast rivningen av hela kv. Färgaren med fd Åhlénhuset. Och vad ska hända med kv. Galten nu?

AFSL har givit sig i kast med detta stora arrangemang, trots begränsade ekonomiska och personella resurser. Vi vill därför be våra medlemmar om ett extra stöd till utgifter för lokalhyra och tekniker i Pingstkyrkan. Vi har inte kassa till annonser, men behöver trycka upp ett flygblad om valdebatten för spridning på gator och torg. Stöd AFSLs verksamhet med en hundralapp eller valfritt belopp till vårt bankgiro 5568-0029 eller Swish: 123 649 95 37.

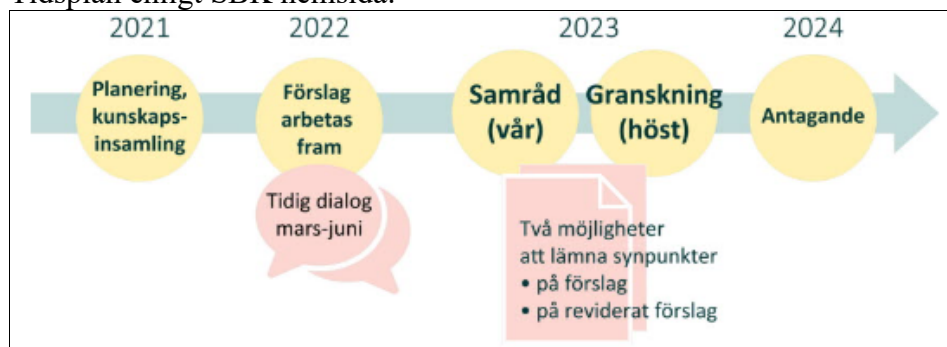
AFSLs arbete med den nya Översiktsplanen för Lund.

Ingen av oss har väl kunna undgå att på ett eller annat sätt bli varse att det byggs i Lund, inte minst genom vårt motstånd mot kv Galten och kv Härads-
hövdingen och nu även Västerbro! Men vem styr byggandet i Lunds kommun? Finns det någon plan och kan vi i så fall påverka den? Förutsättningen för att kunna påverka är **kunskap**, och i december 2021 bildades en studiegrupp av intresserade medlemmar med syftet att tränga in i planprocessens mysterier. Här skall först lämnas en kort rapport kring vad som hittills hänt i temagruppen och därefter kan den intresserade ta del av en kort översikt över hur planeringen av byggandet i kommunen går till.

Byggandet i kommunen styrs av en **översiktsplan (ÖP)** som skall ge noggranna ställningstaganden beträffande bl a **detaljplanering** och **markanvändning. Plan- och bygglagen (PBL)** ger tydliga anvisningar om hur översiktsplaneringen skall gå till och om medborgarnas delaktighet. Enligt denna lag skall det under varje mandatperiod finnas en aktuell översiktsplan och i Lund pågår just nu utarbetandet av en ny översiktsplan, ÖP24, som skall antas av kommunfullmäktige senast 11 september 2024.

Ur studiegruppen har bildats en temagrupp i AFSL, **ÖP-gruppen**, med målsättning att påverka utvecklingen av den nya ÖP i ett tidigt skede av planeringsprocessen, före det formella samrådet över ett 'färdigt planförslag'. All erfarenhet har visat att det är svårt få till stånd ändringar av utarbetade förslag av stadsbyggnadskontor (SBK) och byggnadsnämnd (BN). I PBL och Boverkets anvisningar understryks att formellt samråd ska föregås av ett öppet, för kunskapsinsamling och delaktighet. Där har processen befunnit sig sedan kommunstyrelsen (Ks) gav uppdraget i september förra året. Från första juli vill stadsbyggarna arbeta fram förslag i samverkan med byggnadsnämnden.

Tidsplan enligt SBK hemsida:

AFSL har varit aktivt sedan SBK publicerade en enkät på facebook och sin hemsida där lundaborna uppmanades att lämna sina synpunkter, genom att besvara fyra frågor och ge egna kommentarer. Den möjligheten har i ett försök att svara mot PBL:s krav skjutits fram från 31 mars till 31 maj, nu också till 30 juni.

Temagruppens kontakt med Stadsbyggnadskontoret (SBK) inleddes med en enkel maildialog om planeringsprocessen, som ledde fram till träffar med företrädare för SBK:s strategiska avdelning (Cecilia Hansson och Johan Lindström) och Kommunkontoret (Peter Juterot) vid två timslånga möten 23 och 30 maj. Många väsentliga kvaliteter återstår att framföra som vi inte fick tid att ventilera. Vi är ombedda att inkomma med synpunkter före 30 juni, men vi måste också finna vägar till kommunikation med SBK under hösten, medan de arbetar med sitt förslag. Vi hoppas att utbytena vi hittills haft har öppnat för fortsatta kontaktmöjligheter. Inför dessa möten har vi särskilt prioriterat ett antal viktiga områden, framför allt **klimatehotet, bostadsbyggandet** och den hotade **jordbruksmarken**. En mera utförlig beskrivning av dessa fokusområden lämnas i andra avdelningen av denna rapport. Översiktsplaneringen är ett omfattande arbete, och temagruppen är för liten för att kunna hantera alla frågor, så det är synnerligen önskvärt att vi blir fler, och *de av AFSL:s medlemmar som vill påverka Lunds framtid (och det tror vi är många) är mer än välkomna att bidra till temagruppens arbete. Hör i så fall av er till info@afsl.se*

ÖP-gruppens rapport, del 2 för fördjupning.

Vad är översiktsplanering och varför finns den?

Boverkets hemsida:

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen. Den ska spegla den politiska majoritetens uppfattning och beslutas av kommunfullmäktige. Översiktsplanen är inte bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

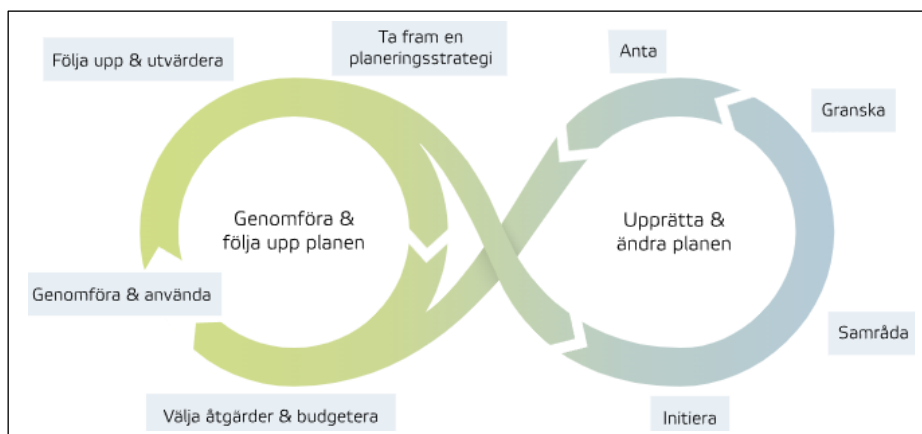
Översiktsplanen ligger som grund för de områden som ska detaljplaneras och byggas ut. Den är också utgångspunkt för byggaktörer samt för strategiska beslut om markägande.

Översiktsplanen har en central roll i kommunernas arbete med att formulera strategier för en långsiktigt hållbar utveckling. En översiktsplan ska ange såväl en långsiktig och övergripande utvecklingsstrategi som grundragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden.

Översiktsplanen ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen, hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Planen ska också ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Nedan några viktiga länkar samt en schematisk översikt över planeringsprocessen, den s k planeringsåttan:

[Översiktsplanens nytta och funktion - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Översiktsplanens innehåll - PBL kunskapsbanken - Boverket

Lunds kommuns hemsida:

Vad är en översiktsplan?

Hur vill vi leva, verka och bo i framtiden? I en översiktsplan berättar kommunen hur man vill att mark, vatten och den existerande stadsmiljön ska användas, bevaras och utvecklas på längre sikt. Den är ett av kommunens viktigaste planeringsverktyg.

En översiktsplan ska kunna förstås och användas av många olika aktörer, både av professionella användare och av privatpersoner. Kommunens ställningstaganden ska tydligt framgå av planen för att underlätta tillämpningen av planen och öka förståelsen för kommunens bedömningar. I översiktsplanen ska kommunen redovisa planens väsentliga konsekvenser.

Enligt kommunstyrelsens direktiv skall den nya översiktsplanen utgå från den ännu gällande översiktsplanen från 2018 (se nedanstående länkar)

Del 1. Planstrategi:

<https://lund.se/download/18.44e3ea617a0905381360a26/1631609081227/Lunds%20kommuns%20%C3%B6versiktsplan%20E2%80%93%20Del%0A1%20Planstrategi.pdf>

Del 2. Markanvändning och hänsyn:

<https://lund.se/download/18.44e3ea617a0905381360a27/1631609081562/Lunds%20kommuns%20%C3%B6versiktsplan%20E2%80%93%20Del%0A2%20Markanv%C3%A4ndning%20och%20h%C3%A4nsyn.pdf>

Ny översiktsplan 2024

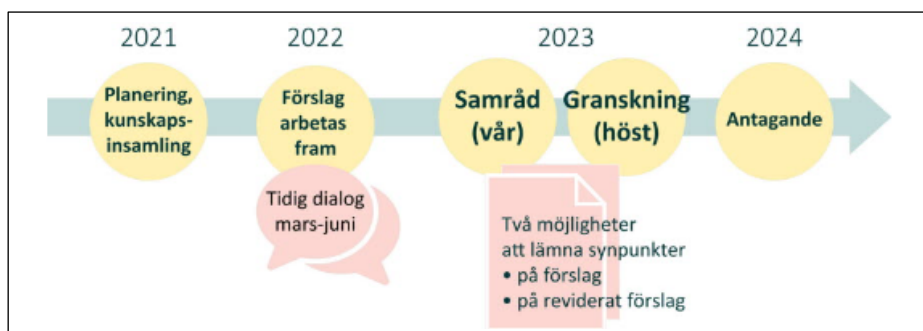
I september 2021 beslutade kommunstyrelsen att en ny översiktsplan ska tas fram. Därmed kan arbetet starta och det kommer att ledas från stadsbyggnadskontoret. Tanken är att en ny översiktsplan ska kunna antas 2024. Innan dess blir det samråd och granskning då lundabor och andra berörda har möjlighet att lämna synpunkter.

Prioriterade inriktningar i arbetet med ÖP 2024 är enligt Ks direktiv:

- Lundaborna i centrum
- Hela Lund ska leva
- Hållbarhet i fokus
- Ett starkt näringsliv
- I takt med omvärlden
- Kommunal service och ekonomiska konsekvenser
- Utveckla och tydliggör översiktsplanens roll

<https://lund.se/stadsutveckling-och-trafik/stadsplanering-och-utbyggnad/oversiktsplan-2024---arbete-pagar>

Planeringsprocessens tidsplan, som den visas på kommunens hemsida (nedan).

Förberedande samråd i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL) började i mars och skall pågå till sista juni. Planering, kunskapsinhämtning och 'tidig dialog' med medborgarna har bara skett under denna tid. Därefter ägnar sig översiktsplanerarna åt att göra samrådsförslag fram till jul, för formellt samråd jan-feb 2023, enligt vad vi hört. Beslut om fortsättningen ska tas i kommunstyrelsen 1 april, och man hoppas att kommunfullmäktige ska kunna anta den färdiga ÖP24 i juni 2024.

AFSL:s temagrupp för översiktsplaneringen

Vad har vår dialog med stadsbyggnadskontoret (SBK) gett?

SBK:s resurser är 5 personer på den Strategiska avdelningen som har uppdraget att med stöd från övriga SBK, delar av kommunkontoret, klimatstrateger och andra specialister utarbeta en ny översiktsplan, ÖP24. De två samtal vi haft med översiktsplanerarna, utbytena med mail om deras enkäter och förberedelserna till samtalen har visat på hur mycket som återstår. Vi är därför mycket angelägna om att fortsätta denna dialog med dem för att förhoppningsvis kunna bidra till sakkunskap och metodval.

SBK har markerat behov av tid för koncentration på eget arbete, men vi arbetar på att driva våra frågor på alla sätt som står till buds, och den tidsplan de visat oss ser ändå ut att ge oss möjligheter under det andra halvåret då man arbetar med att ta fram förslag till samrådshandling, dvs det formella förslag som man kan yttra sig över. Då växlar våra samtal från dialog till det kritiskt utvärderande och ifrågasättande som AFSL är känt för, men vi förutsätter att det fram till dess skall gå att hålla igång dialogen med oss och de experter vi konsulterar. Ett delmål för temagruppens arbete är att på SBK:s uppmaning lämna synpunkter före 30 juni. Vi kan givetvis inte ha mer än synpunkter till dess, och mycket återstår.

De av AFSL:s 200 medlemmar som känner att man vill påverka Lunds framtid, är mer än välkomna att bidra till temagruppens arbete. Hör i så fall av er till info@afsl.se.

Välj ett eller flera av våra fokusområden nedan, eller lägg till eget.

Temagruppens fokusområden:

Klimathotet. Konsekvenser ur alla aspekter. Kan Lund bli klimatneutralt till år 2030? Lunds Klimatpolitiska råd framhåller att tempot i åtgärder i och utom kommunens rådighet måste ökas med en faktor 3, en stor utmaning för ÖP. Vilka konkreta åtgärder planeras? Biltrafiken måste drastiskt minskas, förflyttningar måste ske med kollektivtrafik och cykel. Effekterna av de faktiska förändringarna innebär att mikroklimatet måste fokuseras och dagvattenhanteringen skärpas.

Tillväxten. Detta är den stora utmaningen för ÖP24. Är ÖP en exploateringsplan eller plan för alla lundabors framtid? Var får man plats med de 26.000 bostäder som skisserats i gällande ÖP? Enligt Lunds kommuns bostadspolitiska program tänker man sig en utbyggnadstakt fram till 2030 motsvarande i genomsnitt 800 nya bostäder per år och ytterligare 400 (i reserv) samt plats för ett växande näringsliv. Konsekvenser? Var finns utrymme? Vad finns det för alternativa strukturer?

Vision för den goda bopplatsen. Krav måste ställas för både ny bebyggelse och förbättringar av den befintliga liksom villkor för närmiljön (bra för barn, bra för alla). Hälsospekter måste beaktas (Se Boverket-Naturvårdsverket, "Hälsa först – exempelsamling för en hållbar livsmiljö"). Begränsa exploateringsgrad till 1½. Ger ÖP villkor för god kvalitet, arkitektur och kulturmiljö? Specifika krav på mikroklimatet? Social och kulturell hållbarhet? Utvecklingsmöjligheter? Tillgänglighet, hållplats/mötesplats/torg, blandade boendeformer, ljudmiljö?

Förtätning. Alla förtätningssmöjligheter måste utnyttjas i stället för byggande på åkermark, men fortfarande skall den goda bopplatsens krav gälla. Hur formuleras detta i ÖP? Förtätning ska förbättra också omgivningen och göra den till en god bopplats och också bidra till social och kulturell utveckling. Vilken kapacitet finns i staden, är detta inventerat? Kan vi bidra med att hitta alternativ och se konsekvenser?

Kulturvärdena. Lunds särpräglade identitet, det tusenåriga måste beaktas – se vårt tolvpunktsprogram. Möjligheter måste sökas för att skapa lokala kultur - kulturstruktur, samverka mellan lokalsamhällen ger mervärden.

Kollektivtrafiken. Vardagsresorna med bil måste minimeras för klimatet och miljön, konkurrenskraftig kollektivtrafik utvecklas, målpunkter samlas och samordnas. Är 5 min till hållplats (knutpunkt) kvalitetsmått? Fortsatt utbyggnad av cykelvägnätet måste prioriteras, Lunds centralstation måste snarast ges kapacitet som svarar mot växande passagerarflöden (Sveriges tredje största). Godstågen måste dras utanför staden.

Jordbruksmarken. Åkermarken är en ovärderlig resurs för livsmedelsförsörjningen lokalt och globalt, och den ska skyddas. I kommunstyrelsens direktiv står det: "Högproduktiv jordbruksmark ska inte tas i anspråk om inte översiktsplanen stödjer det." Hur definieras detta? SV Skånes åkrar har 10xbördighet!

Strukturalternativ för utveckling. För minimal användning av bil, för att avstå från att bygga på åkermark, för näringslivets utveckling, för hela staden, hela kommunen. Framsynta direktiv för hållplatsstaden med mötesplatser i pärlband, dvs samma direktiv som till ÖP10: "bygga ÖP utifrån effektiv, bekväm kollektivtrafik med byggandet kring hållplatserna", direktiv som inte verkställdes.

Styrprogrammen. Kommunen har ett antal styrdokument som beslutats av Kommunfullmäktige, t ex LundaMaTs, LundaEko, Grönprogrammet, Näringslivsprogrammet, Bostadspolitiska programmet, Program för social hållbarhet som också omfattar Handlingsplan för barnets bästa. Hur åstadkommer man en ÖP som är förenlig med dessa program?

Politikens förmåga att se konsekvenser. Detta är en stor och viktig fråga och det finns ett behov för utbildning av politiker och tjänstemän om översiktsplaneringens syfte, om att ge framtidsperspektiv och skapa överblick, att se sammanhang och uppfatta konsekvenser, att ge direktiv som upplevs som naturliga och konsekventa för tillämpning i kortare perspektiv. Hur ska AFSL kunna bidra?

Strategiska problem. Lund C, höghastighetståg, godstrafiken, stadskärnans vård och överlevnad, de östra kommundelarnas och landsbygdens kulturella identitet, bilberoende, grönstrukturens tyngd.

Rullande planering, går det att nå en politisk överenskommelse om metod för hur detta skall gå till? Kan vi ha en fortlöpande medborgardialog? Formulerade och beslutade målsättningar för förändring/förbättring?

Glad sommar!

Styrelsen

Hemsida: <https://afsl.se>

Kontakta oss på: info@afsl.se